

Dohányárusok Közlönye

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

—*—
KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható.
Előfizetést ár fél évre 5 koronára.
Előfizetni csak fel évenként lehet.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., király-utca 9.
hova az előfizetési összegek valamint a
kéziratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 5 koronára.
Kéziratok nem lesznek visszaküldve.

TARTALOM: Ajánlat. — Reform. — Szakértők. — A léda kérdés. — Igérvények. — A kiállítás dohánytőzsdéi. — A debreczeni m. kir. dohánygyár forgalmáról. — T. előfizetőinkhez. — Vegyesek. — T. vidéki olvasóinkhoz. — Szerkesztői üzenetek. — Tárcá: Dolgozó kisasszonyok. — Nyílt-tér. — Hírdetések

Ajánlat.

50034/94. A budapesti vidéki m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Félégyházán az üresedésbe jött dohánynagyáruda betöltése céljából ezen kir. pénzügyigazgatóságnál 1894. évi július 25-én délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlat útján, versenytárgyalás fog tartatni.

A jelenlegi dohány nagy árudának a kezelsért tőzsdiját nem élvezett.

Ezen dohány nagyárudának, melyhez 8 községből 41 dohány kisáruda utalva van évi forgalma: saját üzletében kicsinyben eladás 10634 ft 62 kr., a beosztott kis tozséréknél 42,618 ft 72 kr., limitó dohány után 420 ft 12 kr. összesen 43,673 ft 45 kr.

A dohány nagyárudával a dohány gyártmányok kicsinyben, valamint bélyeggye és váltó irlapok eladásának kötelezettsége is egybe van kötve.

A dohány gyártmányok készletét a szegedi dohánygyárból tartozik beszerezni, megjegyeztetvén, hogy az anyag készlet szállításra szolgáló tartályokat vagyis ládákat vállalkozó a megállapított eladási ár megterítése mellett átvenni tartozik.

Az írásbeli ajánlatok folyó évi július 25-iki délelőtti 10 óráig a pénzügyigazgatóság főnöknél (Budapest II. ker. főutca 36. szám I. em.) benyújtandók.

Versenyzők tartoznak bánatpénz fejében a 2000 ft-ba meghatározott állandó érintetlen tartalek dohánykészlet — értékének 10%-kat azaz 200 ft-ot készpénzben, vagy a budapesti tozsdén jegyzett állampapírokban, vagy a szabályok értelmében elfogadható értékpapírokban az alábbi minta szerint szerkesztendő,

sajátkezüleg aláírt és 50 kros bélyeggel ellátandó lepecsételt ajánlathoz mellékelni avagy pedig ezen összeget valamely kincstári pénztárnál letenni s az arról szóló nyugtát az említett ajánlathoz csatolni.

Az ajánlathoz azonkívül még a magyar honosságot, a polgári állást, az erkölcsi kifogástalanságot, valamint a vagyoni állapotot igazoló hatósági bizonyítványok is csatolandók.

Azon pályázók bánatpénze, kiknek ajánlatai tekintetbe nem vétetnek a versenytárgyalás befejeztével vissza fognak adatni, az elfogadott ajánlat utáni bánatpénz azonban visszatartatik.

A pénzügyi hatóság fentartja magának a jogot, hogy a kezelet belátása szerint bármely versenyzőnek adhassa.

Az árudának bizonyos meghatározott jövedelem nem biztosítottatik. A versenyzésben részt nem vehetnek azok, kik terhes szerződés kötésre nem képesek, továbbá valamely büntény, csempészet vagy másnemű jövedéki kihágás miatt elítéltek avagy a pénzügyi hatóság által egyéb okoknál fogva alkalmatlanoknak találtatnak.

Ha ezen akadályok egyike vagy másika csak az üzlet átadása után jutna a pénzügyigazgatóságnak tudomására, a megbízás azonnal be fog vonatni.

Oly ajánlatok, melyek az említett kellekkel el nem látvák vagy más pályázó ajánlatára hivatkoznak, valamint olyanok is, a melyek határozatlanul szerkesztve, ugyszinte elkésvé beadottak, nem különben távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Vállalkozó a dohány nagyárudát az átvételre kitűzött határnapon átvenni és azt a

fennálló szabályok értelmében megfelelő helyiségben személyesen kezelni tartozik, megjegyeztetvén, hogy ha azt a kitűzött határnapon át nem venné vagy ajánlatától önként vissza lépne, bánatpénze bevonatik és az árudára újabb pályázat fog nyitvatni.

Reform.

A sajátos helyzet, mely teremtvé lesz az államban azzal, hogy az állam maga saját gyártmányaival az iparosok és kereskedők közé lép, szükségképen hozza magával annak kényszerűséget, hogy egyes régiebb és már nem korszerű intézkedések hatálytalanitassanak és viszont egyes új intézkedések léptessenek életbe.

Bármily lelkiismeretes és körültekintő legyen az a nagy hivatalnok i testület, mely az egyedáru czim alá vont dohányüzlettel foglalkozik — lehetetlen hogy el ne nézzenek egyet-mást, minck pedig elnézése káros.

A magyar dohány egyedáruság 44 éves. Oly korszakban hozott be, mely nagyon elűt a maitól, hol a hivatalnok nem tekintette az ipari, kereskedelmi és közgazdasági előnyöket

TÁRCA.

Dolgozó kisasszonyok.*

Mikor bársonyos, selymes ruhájában végig sétált a váci utcán, megáll minden ember és bámulva tekint az elegáns szép leány után. A nők irigylik ruháját, lesik a szép leány minden mozdulatát, hogy alkalomadtán utánózhassák; a férfiak szépséget csodálják, a mely még szebbnek tűnik fel előttük, mert selyembe bársonyba öltözött.

Olyan kaczer, olyan férfibolondító pillantásokkal tekint ismerőseire, akik hódolva köszöntik őt. Mosolyog szüntelen, jókedvű, vidám. Nem hinné senki, hogy baja van, nagy baja annak a jókedvű leánynak.

Találkoznak vele szegény varróleányok, akik elgondolják, milyen jó sorsa lehet annak a nagyúri dámának, a kit mindenki megcsodál gazdagságaért és szépségeért. Nem kell annak dolgoznia, nem kell naphosszat a zakatoló varrógép előtt görnyednie, hogy kenyeret szerezhessen. Ugy hozza neki fehérkeztűs libériás szolga ezüst tálcán.

* Mutatvány Sajó Aladár De Profundis című könyvéből.

És a fiatal urak, akik meglátják, hosszan, némán nézik a ragyogó szépségű leányt. Egy kicsit halavány ugyan, de ez érdekese teszi őt. Milyen gazdag lehet, gondolják magukban, milyen jó parti!

Én is láttam azt az uri leányt, selymes, bársonyos ruhájában, de nem a váci-utcában. Azt a büszke leányt, a ki feltve felt tekintélyét és megölné, ha ki elmondaná róla, hogy dolgozni is szokott, láttam könyezve, reszketve, a mint muukáért könyörgött. Csak egy pár harisnyát kert, hogy csinálhasson, mert nincs egy krajczárjuk sem otthon és még nem evett sem ő, sem édes anyja. Abból a nyolczvan krajczárból, a mit a harisnyákért kapna, éppen két napig elhétnének.

És láttam még rajta kívül sok szép leányt, sok nagyúri, elegáns hölgyet, a kik mind munkát kértek, a kik mind büszke mosolylyal lejtnek végig a váci-utca sétáló között.

Az éhség parancsol, a nyomor nagyon megalázza az embert. Hát hitte volna az a szép leány, hogy lesz idő, a mikor ő besurran a hatvani-utca egyik házába, ott egy szűk, kicsiny, sötét szobába, mely valamelyik mágnás istállója mellé van építve, óvatosan, vi-

gyázva, hogy valaki meg ne lássa, félve kopogtat az ajton, odaáll a bennlévő jószívű asszony elé és munkáért könyörög. Bizony nem hitte volna és nem is tette volna meg. Talán más könyebb, de beestelen uton keresett volna kenyeret, ha nem akadtak volna emberek, a kik éppen a koldulni szegénylő, a koldulni nem akaro szegények számára jótékony egyület alapítanak.

A Lujza-egylet ez. Munkát kap itt olyan ember, a ki szegénységét titkolni akarja, de élnie mégis kell. Ha nyilvános helyen kér és kap munkát, megtudja mindenki, hogy szegény, elveszíti tekintélyét, melyet olyan féltékenyen őriz. De itt titokban kéri, titokban kapja a munkát, ha kilép az utcára, akkor ismét a büszke, a gazdag, a selymes, bársonyos ruhájú uri kisasszony.

Csak rövid két órát töltöttem a Lujza-egyletben, de nagyon sok dolgozó kisasszonyt láttam. Ott ültem az egyik sarokban a pamplagon és némán néztem az előttem egymásután elvonuló alakokat, melyek mind azt bizonyították, hogy a látszat csal, a szegénység is bársonyban jár.

* * *

Csak az akkori viszonyok keretébe illő rendeletek lettek akkor kibocsátva és mert maig is fennállnak, nyomásztólak hatnak az egész üzemmenetre.

Az egyedáruság behozatalánál a viszonyok követelményeként az ifjúvá lett, szabadon lélekzeni kezdő állam volt a mérvadó inkább, mint az általános gazdasági érdek.

Az így létrejött reformoknak számolni kellett azon hátrányára létező tényre, hogy nem rendelkezett kellő számu begyakorolt új hivatalnokkal és így kénytelen volt megtartani a régi felületes gárda nagy részét.

Az akkori hivatalnokok ferdeségei — ha eszünkbe jutnak — ma is mosolyt csálnak ajkunkra.

Lassan, nagyon lassan lehetett, a régi ködös aerából kibontakozni, a mai sokkal előnyösebb helyzetbe.

Számtalan szakavatott kéz igyekezett az ósdi rendszer lebontásán segédkezni és új helyes rendszert teremteni. »Czopf« »sablon« helyére költöztek a »szakértelem« »célra törekvés«.

Új, egészségesebb áramlat lépett azon üzletágba, mely az államnak annyi milliókat és annyi ezer családnak kenyeret ad.

Idő kellett hozzá míg meg tudtak tisztulni a fölösleges terhektől is, míg lépést kezdtek tartani a külföld már virágzó hason üzletágával.

Mennyire éretett el a cél, azt sok jelenségből látjuk.

A rohamosan fellendülő forgalom, a gyárak czélszerű berendezése, a gyártott áru minősége, az önállóság, mely az ügyes vezetésben nyilvánul és mely felülemelkedett már Ausztrián — biztositanak a haladás mellett.

De mi behozandó reformokról aka-

Az első egy öreg anyóka volt. Lehetett vagy hatvan éves. Kopottas ruha volt rajta, mely fakó, gyűrődött csipkékkel volt ellátva. Mielőtt az asszony munkát kért, elmesélte az egész élettörténetét. Bizonyára úgy számít, hogy a kevesebb munkát is jobban megfizetik neki, ha elmondja előkelő származását és élete szomorú történetét. A munkát különben nagyon megválogatta, még most is arisztokrata volt.

— Csak jó és könnyű munkát adjon, szólt a munkákat kiosztó asszonyhoz. Tudja kedvesem, én szívesen dolgozom, de hát nem szoktattak hozzá. Most pedig öreg napjaimra bajos olyat megszokni, a mit sohasem próbáltam. Sohasem, mert mindig jó módban éltem. Gazdag voltam, nagyon gazdag, most meg éppen olyan szegény vagyok. Ugy mentem tönkre lassan, fokozatosan, hogy észre sem vettem és most egészen szegény vagyok, dolgoznom kell, hogy megélhessek.

Nem lehetett az asszonyt beszédjében félbeszakítani. Jól esett neki, hogy sivalkodhatott egykori gazdagságával. És folytatta nagy bőbeszédűséggel:

— Terjedelmes birtoka volt a férjemnek Tolnamegyében. Szép birtok, nagy

runk beszélni, mert itt elmondottak daczára sok javítani való dolgot tapasztalunk.

Ezért tárgyaltuk az új szivarnemek behozatalát, ezért mutattunk rá több kisebb-nagyobb jelenségre, mely változtatásra szorul, ezért kell rámutatni sok oly adminisztratív dologra mely ósdi és a mai viszonyokhoz már nem czélszerű.

Sok régi intézkedés ma már talányos értékű és újabb intézkedésekkel ellentmondó: az üzlet nyitva tartása a fővárosban és vidéken; az áru kiszolgálás nagyárusok által kisárusok részére; a készlet előírt mennyisége stb. ezen kérdések fölött egymást zavarólag keresztező régiebb és újabb intézkedések állanak fenn.

Ma aligha hoznának oly rendeletet, hogy gyanus megdézsmált áru láda felbontásához comissiót kell hozni, vagy aligha intézkednének úgy, hogy a trafikus ünnepnap bezárhatja üzletét, de kapható legyen ugyanazon házban az alatt szivar és dohány.

Humoros kedélyű trafikos ilyenkor felteheti árudáját a negyedik emeletre. Teheti csak előírás szerint a kapu alatt táblán hirdesse, hogy szivart míg zárva van az üzlet a negyedik emeleten lehet kapni. Büntetni ezért nem lehet.

Sok ilyen dolog van, mely alapos reformot igényel. Mert, hogy mennyi kellemetlenséget kénytelen tűrni a ferde és egymást keresztező rendeletek miatt a kis- és nagyárusoknak egyaránt, azt mi tudjuk legjobban, a hozzánk özönlő panasz levelekből.

Kell, égetően kell a reform több irányban, de addig is, hogy a chaos kissé megszűnjék, kellene egy kis könyvecskében nyilvánosságra hozni mindazon rendeleteket, melyek maig hatály-

birtok, jól és sokat fizetett. Szép kastélyban laktunk, nagy istállóink voltak tele drága jószággal. Az isten tudja, kié most az a birtok. A férjem meghalt, én nem tudtam gazdálkodni, a cselédek megloptak mindenhol. Magam sem tudom, hogy történt, de elárverezték a birtokot és adósságok kifizetése után alig maradt valamim. Egy ideig rokonaimnál éltem, a kik mind szegény emberek voltak és segítettek elkölteni azt a kis pénzemet, a mi még megmaradt. De unatam azt, hogy rokonaimnál éljek, ott hagytam őket és feljöttem a fővárosba — dolgozni.

Nem modhatom, hogy a beszélő asszonyság valami nagyon meg volt indulva. Bizonyos büszkeséggel beszélt és úgy nézett széjjel, mintha mondaná: lásátok, én ilyen gazdag dáma voltam, nekem hát adjatok jó és könnyű munkát.

Sokáig válogatott a följánlott munkák között. Harisnyát kötni nem akart, mert nagyon megerőlteti szemét; a foltozásért keveset fizetnek, nem érdemes vele bajlódni. A sok válogatás után végre is kapott olyan munkát, a mivel meg lehetett elégedve.

Kitipegett a szobából. Az ajtónál

ban vannak, hogy vidéki és fővárosi dohányárusnak legyen egyaránt zsinórmértéke arról: mit szabad és mit nem szabad tennie.

Egy ily kis rendeletek tára üdvös hatása volna az egész üzlet menetére.

Szakértők.

Sehol annyira indokolt és szükséges nem lehet a szakértők véleményének meghallgatása, mint azon üzletágnál, mely ezerek kezén át közvetítve, milliók igényeinek kielégítését czélozza.

A dohánygyedáru sajátos természetéből folyik, hogy a gyártás körüli kérdésekben csak azok adhatnak szakvéleményt, kik közvetlen ezzel foglalkoznak. Ámde gyártás és a gyártott áru eladása szoros szervei összefüggésben lévén, tökéletesség csak a szakszerű eszmeeserékből vont tanulságok alapján volna elérhető. Ma azonban nincs szakvélemény, mert nincs a ki adja, mert csak azokat tartjuk hivatottaknak szakvélemény adására, kik állandóan rendszeresen foglalkozva a kérdéses czikkel, annak hibáit és előnyeit elleshetik.

Tudtunkkal ezeket szakértői enquette soha még össze nem hívták. Nem tudunk róla, hogy a nagyárusok véleményét kikérték volna oly dolgokra, melyeket csak ők tapasztalhatnak. Soha nem kérdezték meg a nagyárusokat oly kérdésekben, melyek a helyzet tisztítását, javítását, a kellő reformok behozatalát, vagy a kisárusok helyzetének igaz ismertetését czélozták volna.

A felmerülő ügyek rendeletileg nyernek megoldást, de nem kérdik előzetesen az érdekelteket, hogy ez a rendelet megalégedést keltő lesz-e.

Pedig gyakran megesik, hogy az ily tájékoztatás alapján kibocsátott rendelet káros, nemcsak lefelé, de felfelé is, vagyis az egész üzletágra.

A nagyárusok szakvéleményeit — noha ennek nagy fontosságot tulajdonítunk — mai napig nélkülözhetők. Hiszen óriási számoszlopok beszélnek a követendő irányt jelezve. De a számok, a statisztika rossz iránytű, a gyártásnál nem lehet erre támaszkodni, mert család-

még egyszer visszafordult, meghajtotta magát, azután elment

Nem sokáig tartott, már ismét kopogtatott az ajtón. Félénk, szerény kopogás volt, nagyon, elárulta, hogy fél az, a ki kívül van. És még mikor elhangzott a »szabad«, akkor is olyan lassan, olyan félve nyitódott ki az ajtó, mintha erővel el akarná rejtetni előtűnk a kopogatót.

Először csak egy fekete kalapkarimát láttam, meg egy finom kicsi lábat. Lassan-lassan ezután bejött a szobába a leány. Szinte hátul jött befelé, az ajtót sokáig csukogatta be, hogy húzza-halaszsa a dolgot és minél később kerüljön velünk szembe. Sűrű, fehér fátyol elrejtette előlem arcát. Nem tudtam, hogy kicsoda, milyen és nagy lett bámulatom, mikor a fátyolát fellebbentette és megláttam szép arcát. Mert hogy szép, az bizonyos. Jól ismertem és nem csak én, de sokan elmondják róla, hogy szép, csak azt nem meri rá mondani, hogy kézi munkával keresi kenyerét.

Ezt én sem tudtam, én sem hittem eddig.

Hiszen ő maga büszkén jár mindig, a bátyja meg nagy urat játszik, előkelő társaságokban forgolódik, a hol semmi rosszat nem tudnak róla. Szeretik őt,

hat. Helyes tájékoztatást csak szakvélemények nyújthatnának.

Honnan tudná másképp a gyáros, mint vélekedik a fogyasztó árujáról, mit vesz szívesen, mit rákényszerítésből? Milyen csomagolási módja? Miből csináljon többet, mit hagyjon mérsékelni? stb.

Nem szabad árunak létezni, melyről csak addig gondoskodnak, míg a raktárból kiadják. A gyárosnak nem a raktár megkevesbitése legyen csak a gondja, neki gondolni kell árujára addig, míg egyes fogyasztók megelégedését vele kinyeri.

Vagy annyi milliót eredményező ezen üzletág nem érdemel annyi figyelmet, mint például a gombostű, vagy czérna?

Ha nem tudnánk, hogy a mit rosszalunk, könnyen javítható volna, ha nem tudnánk, hogy az üzlet jövedelme óriásilag fokozódnék az általunk panaszoltak alapján, — letennénk tolnakunk.

Csak a fokozódó munka okozta időhiánynak véljük betudni, hogy a nagyárusok szakvéleményeit sok időszerű kérdésben eddig mellőzték; mert lehetetlen, hogy az erre hivatott mérvadók be ne lássák ennek határozott elönyt.

Ki lévén zárva ezen kérdésben a nagyárusok anyagi előny nyérése, tisztán arról lehet szó, hogy az uzem, előnyös és hátrányos oldalairól tiszta, hamisítatlan képet nyújtsonak.

Hogy ma nincsenek fent kellően tájékoztatva az tény és, hogy az hátrányos, azt senki kétségbe nem vonhatja.

Közvetlenül és levélileg gyakorta győződ-

kifogástalan gentlemannek tartják, bár senki sem tudja, miből él tulajdonképpen.

Én most megtudtam. Ez a gyöngye teremtes, a ki büszkén sétál végig gavallér bátyja karján az utcán, ez a Lujza-egyletbe is eljár, de egyedül és titokban. Nem válogatós. Elfogad minden munkát, bármily nehéz és bármily rosszul fizetnek is érte. És milyen szerény itt, a mikor munkát kér, mennyire érzi szegénységét és milyen büszke odakünn az utcán, az emberek között. Soha senki meg nem tudja, hogy ő is dolgozik. Azt hiszik az emberek, hogy gazdagok, bővíben vannak mindennek, nincs más dolguk, csakhogy sétáljanak.

A leány, a mikor munkát kért, úgy adta elő a dolgot, mintha ő pusztán nagyúri kedvtelésből tenné és mint később megtudtam, a pénzt, a melyet munkájáért kap, látszólag mindig visszautasítja. De a munkákat szétosztó asszony ismeri őt, tudja, hogy nagyon rá van szorulva, nem enged, rákényszeríti a pénz elfogadására. Elfogadja.

— Jó lesz a szegényeknek, mondja.

* * *

Tegnap is találkoztam vele a hatvani-utcán, a mikor legtöbb volt ott a sétáló. Csak olyan elegans volt, mint máskor. Keztyűs kezében, finom fehér papírosba csavart kis csomagot vitt. Megállott mindenki, bámulva tekintett utána. Találkoztak vele szegény varrólányok, a kik elgondolták, milyen jó sorsa lehet ennek a nagy úri dámának, a kit mindenki megesodál gazdagságáért és szépségeért. Nem kell annak dolgoznia, nem kell naphosszat a zakatoló varrógép előtt görnyednie, hogy kenyeret szerezhesen. Most is bizonyára a czukrástól visz haza finom süteményt. Munkát vitt a Lujza-egyletbe!...

tünk meg arról, hogy egyes nagyárusoknál egész adat halmaz jegyzet van, mint üzletéből levont tanúság. Mily előnyös volna a kincstárra az ily szorgalmas, szakavatott, tapasztalt nagyárus véleménye.

Nem új, a mit kérünk. Hiszen más miniszteriumok is hívnak össze enquetteket, hogy az érdekeltek nézeteit meghallgatva, azokból a hasznosat értékesítsék.

Miért ne történhetnék ez meg a dohánygyedáru érdekében is?

A láda kérdése.

Míg a nagyárusok a láda kérdés régi nyüge alatt görnyednek és míg egyrésztük a reményt is elveszíté, másrésztük csendes megadással tűr, eddig bár lassan, de biztos kezekkel dolgoznak a létező baj orvoslásán.

Több tekintélyes czég dolgozik és gondolkozik az általunk már ismertett bajok orvoslásán. S ez nem könnyű dolog. Mert a megoldásnak két ellentétes érdeket kell kiegyenlíteni.

Első megnyerni a kincstárt, hogy kis ládákat csak igen kevés számban s csak ott használjon, hol az elkerülhetetlen. Ez irányban megnyugtató törekvessel találkozunk, a kis ládákat más csomagolással lassanként teljesen kiszorítják.

Második kérdés, hogy magára a kincstárra ne háruljon a mainál nagyobb teher, mert ő is veszít a mai állapotnál.

Ha a kincstár nagyobb teher viselésére magát elhatározná, új akadályként marad a kérdés: kinek birtokába maradnak a ládák?

A kincstár a ládák visszavételéről hallani sem akar és ezt azzal indokolja, hogy a sok ócska deszka tűzbiztonsági szempontból veszélyezteteti a gyárakat és hogy az ócska ládák rendes állapotba hozatala, újra forgalomba vétele rengeteg munkát igényel.

A földolog, hogy a nagyárusok jutalékukkal arányban nem álló nagy veszteséget szenvednek.

A helyzet javításával foglalkozóknak mindezen tényezőkkel számolni kell.

Ez nehéz feladat, mert a ki megfogja oldani, maga is nyerni akar vállalatán.

Ezen nehézségek dacára meg lehet és meg lesz oldható rövidesen sikerrel a kérdés.

Van egy könnyű megoldási mód, melyhez szeretnénk a hivatottak rokonszenvét megnyerni. Bocsássák meg nekünk, hogy annyi időn át meggyökerezett bajt egy vonással akarunk kioltni.

Eddigi javaslataink megszívlelése sem rajtunk mulott. Mi a főkérdés? Hogy ne szenvedjenek a nagyárusok annyi kárt oly okból, mihez lényegükben semmi közük.

A kereskedő kötelessége az embaleget franco, jó állapotban oda küldeni, honnan ő kapta. És ez általános — kereskedelmi szokás.

Ezen általános kereskedelmi szokás alól magának a kincstár kivételes jogot adván, nem marad más hátra, minthogy állapítsa meg a kincstár árait oly minimális összegre, mely a mai veszteséget mélyen kevesbitse.

Jól tudjuk, hogy a kincstár a láda kérdésnél ma sem nyer és jól tudjuk, hogy ha az árakat mérsékli határozott áldozatot hoz, de reméljük, hogy a nagyárusok helyzetének megérdemelt javítása érdekében jóindulatulag veszik ajánlatunkat és nem fognak az elől kitérni.

Hiszen tudjuk, hogy hivatott helyen szívesen javítanak a nagyárusok helyzetén és a jóakat meg van a láda kérdés helyes megoldására.

Az árleszállítás örömet hozna az összes nagyárusoknak. Egy csepp víz a tengerből! Hiányzik az? Nem! A számos millióból, melyet a nagyárusok a kincstárba közvetítenek, nem hiányoznák az a csepp, melyet átengednének a nagyárusoknak és ez mégis oly sok — erre érdemes — embert és családját tenné boldoggá.

Igérvények.

Szomorú tény, hogy épen azon cikkek-ből, melyeket a közönség előszeretettel a dohányszékekben vásárol juttatnak legkevesebbet tovább eladásra a dohányárusokhoz és ez okból a cikkek forgalma is csökkenést szenved; mert hiában nagy valamely áru iránt a kereslet, ha bármely okból korlátozva van a kínálat.

Az ígérvények is oly cikket képeznek, melyek tőzsdékben nagy sikerrel adhatók el és melyek szép, állandó mellékjövédelmet vannak hivatva nyújtani a dohányárusoknak.

Az ígérvény kis lottó jellegű és ezt meg szokták dohányárusnál keresni és kapni.

A kis, illetve olcsó ígérvényeket inkább kapkodják, mert szegényebbeknek is hozzáférhető és kis összegért mindenki szívesen ringatja magát a közeli meggazdagodás édes reményében.

Külföldön nagy gondot fordítanak arra, hogy minden osztály megtalálja saját viszonyaihoz mért játékát a szerencsével. A legszegényebb részére is vannak olcsó ígérvények, míg nálunk a szegény nép a lutrira van utalva, hol a nyerés esélyei sokkal mostohábbak és tényleg a vak véletlenre lehet csak számítani.

Az ígérvények behozatala új osztályt hódított a szerencsejáték részére és az ígérvények terjedtek és terjednek ma is rohamosan különösen a bécsi ügyes üzletemberek terjesztik, ügyesen ki szorítva lassanként a kis lottót, mely ma a krajczáros játékok tere lett.

Bécsiek után megengedték a pestieknek is ígérvényeket kibocsájtani és ez helyén is van már hazafisági szempontból is.

Azt lehetett vélni, hogy a magyar pénzüzetek és magánbankárok kihasználják a kedvező alkalmat. Kellő gondot fordítanak ezen üzletágra és bő jövedelmi forrást biztosítanak belőle maguknak.

Ennek ellenkezője történt. Egy bécsi ügyes ház eltűnésével hiány állott be az ígérvényekben a pesti piacon.

Keresték özönével a dohányárudákban de hiában.

Bár egy-két magán bankház és egy nagyobb pénzüzet foglalkozik ígérvények ki-

bocsájtásával, azt oly szükmarkuan teszik, hogy tényleg alig érdemes terjesztésükkel a dohányárusnak foglalkozni.

Pedig valamely czikk kelendőségét az fokozza, ha minél több helyen kínálják, ha hozzáférhetését kényelmessé teszik. Fáradni kell vele. Beszélni kevés, rábeszélni kell, ezt pedig ellenszolgálat, kellő haszon nélkül egy sem teszi szívesen.

Az eladást könnyíti a bizalomés ennek helye a trafik, hol azonos vevő naponta megfordul. Sokat kell vesződni a teljesen tájékozatlanok felvilágosításával is.

Természetesen könnyebb neves, tekintélyes bank igérvényeit eladni, mint azokat, melyek apró magánosok által lettek kibocsájtva.

Lehetne és kellene fokozni az igérvények terjesztését, mert a vétel utáni vágy fokozódik. Ám több súlyt kellene ráfektetni a pénzintézeteknek és több hasznot biztosítani az elárusító dohányárusok részére, akkor lassankint önálló jövedelmi ággyá fejlődnek.

A kiállítás dohánytőzsdéi.

Kétségtelen, hogy az 1896. évi kiállításon a m. kir. kincstárt is a kiállítók között találjuk; még pedig oly alakban mely az előállítási képességet különösen minőségileg híven fogja bemutatni. Kétségtelen, hogy a szemlélő elé tárt kép túl fog lépni a mindennapiság határain. Ha ezen meggyőződésünk daczára szót emelünk, azt azért tesszük, hogy maguk az elárusító helyek ne legyenek a sabonszerű bódék, hanem olyanok,

melyek külső és belső csin tekintetében izlésesek, vonzók csinosak legyenek.

Egyet kérünk és reméljük ezen kérdésünk nem fog félreértésre okot szolgáltatni.

Nem tudjuk minő elv szolgált alapul 1885-ben, hogy a kiállítás területére külön gyártottak szivarokat.

Eltelkintve azon teljes fiascotól, melyet minőségileg ez eredményezett: a dohányárusok nem kevésbé boszankodtak.

Csak egy intés kellett és a sajtó hozta az érdekes hirt, hogy a kiállítás területén jobb szivarok kaphatók. Hogy fiascót jött rá, az mellékes.

Az árusok azon hitben éltek, hogy — amire oly vágyva vártak — jövedelmük azért nem emelkedik, mert jobb árut kapnak a kiállításon.

Hogy a kiállítás területén is kicsi volt a forgalom, azt nem akarták elhinni és megkárosítottaknak hitték magukat.

Minek vágyakat kelteni a szegény árusokban és ha keltenek, miért lerombolni azokat?

Nem helyeselhetjük, hogy az akkori eszmét ma is megvalósítsák. Adják meg a dohányárusoknak a mi őket megilleti.

Másképp áll a dolog általánosságban. A kiállítás egész tartamára helyes lenne a minőséget javítani és ezzel mintegy tért nyitni az egyes gyáraknak a versenyzésre és díjnyerésre.

Az elárusító pavillonra visszatérve, ez disze legyen a kiállításnak. Legyen nagy és rendelkezze bő raktárral. Adják szakavatott, lelkiismeretes kezekbe a felállítást és berendezést, hogy az remek legyen, állítsanak be ehhez méltó elárusítót, hogy a kiszolgálás példás legyen.

Fájna nekünk látni, hogy a kincstárhoz és az ezredéves nagy ünnephez egyaránt szégyenletesen méltatlan összetakolt bódékban adnák a szivarokat.

Ezért igen óhajtanánk, hogy a m. kir. dohányigazgatóság, mely a pavillont okvetlen saját hatáskörében fel fogja állíttatni, erre is kiterjessze gondos figyelmét.

Előre láthatólag özönleni fog a kérvény ily kiállítási tőzsdék elnyeréséért. Olyanok fognak kérvényezni, kik az áru gépies továbbadásával kötelességüket teljesítettnek vélik, kik azt hiszik, hogy pár forintjukhoz elég az engedély.

Szép dolog szegényt segíteni, de a kiállítás területén levő tőzsdéket alamizsnáknak tekinteni nem szabad.

Szakértelem és ambíció összpontosuljon abban, ki 1896-ban a világ előtt az egyedáru elárusításával a m. kir. kincstárt képviseli.

„LE GRIFFON“

valódi francia legjobb és legkedveltebb

szivarkapapir és szivarkahüvelyek.

A t. viszonteladók becses figyelmébe ajánljuk, hogy

„LE GRIFFON“

a tényleg legjobb és legkedveltebb szivarkapapir és minden papir- és norinbergi nagykereskedésben gyári áron kapható.

A debreczeni m. kir. dohánygyár forgalmáról.

A debreczeni dohánygyárban a múlt évben elcsomagoltatott 224 millió pipadohány csomagocska, 500 darabonként egy zsákban, tehát 448.000 zsák csomagocskákkal, — 100 kgrmnként, elcsomagoltatott mintegy 2500 zsák, mtrmázsánként 4, tehát összesen 10.000 drb. zsákba. Azonkívül 120 millió szivarka 20 ezer darabonként egy ládát számítva, 6000 ládát vett igénybe.

Tehát 458.000 drb, zsák és 6000 láda, itt még a kisebb dolgok (mint a finom pipadohányok és szűz dohányok elcsomagolásához megkívánt ládák) figyelembe sem vétettek.

Ha már most 48.000 zsákot és mintegy 600 ládát a helybeli eladásra leszámítunk, még mindig 410.000 zsák és 5400 láda marad fenn elszállításra.

A gyárnak, a volt észak-keleti vasutvonalból kiágazólag bevezetett iparvágánya van, — külön üzleti szabállyal, — külön pályával és őrházzal.

Tekintve, hogy egy vasuti teherkocsiba 350 zsáknál átlagosan több be nem rakható: a 410.000 zsákhoz 1170 kocsira, a ládákhoz pedig minteg 30 kocsira van szükség; úgy hogy évenként 1200 darabot tesz ki a vasuti kocsik száma, melyek megrakva a gyárból továbbbitatnak. Kevés különbséggel ugyanannyi kocsi érkezett nyers dohánnyal megrakva a gyárba.

A gyárnak összes munkás személyzete: 955 nő és 130 férfi munkásból áll, kik valamennyien a saját betegsegélyző egyletnek tagjai.

Ezen ösziétszámból 870 nő és 49 férfi munkás alkubérben, míg 85 nő és 52 férfi az egyéb különféle dolgokat napibérben teljesítik.

Az asztalos és lakatos műhelyekben alkalmazott segédek' számszerint 29-en, hetibért élveznek és csak a gyártmányok elcsomagolásához szükséges ládák lesznek megállapított alkubér szerint fizetve.

A betegsegélyző egyleti pénztárba minden férfi munkás hetenkénti levonás után 10 kr., a női munkások 6 kr., míg a tanoncok 4 kr. járulékot fizetnek be. Ez ellenében megbetegedés esetén a tagok ingyen orvosi segélyben és gyógyszerekben, azonkívül, ha a betegség három napnál tovább tart, egy a férfi munkások a betegség mindennapjára 40 kr., a női munkások 25 és tanoncok 15 kr. táppénzben részesülnek.

Elhalálozás esetén temetkezési költség címen 30 frt fizetnek ki.

Van ezenkívül a gyárnak még egy igen üdvös intézménye és ez — Gränzenstein Béla miniszteri tanácsos ur ő méltóságának kezdeményezése folytán — a munkás személyzet használatára felállított konyha, étkező helyiségekkel.

A gyár már magában véve a városban kívül esvén, a távollakó munkásoknak lehetővé van téve, hogy csekély 8 korny összegért naponként igen izletes meleg ebédben részesülhessenek.

Hogy ezen intézménynek üdvös voltát a munkások is belátták, bizonyítja azon körülmény, hogy naponként mintegy 6—700 étkezője van az ebédlőnek.

Az étkezés naponként felváltva, hus és főzelékből, avagy hus és levesből áll.

A főzést egy szakácsné végezi s mellé egy segéd van rendelve, kiket a kincstár fizet s a konyhát tüzelő anyaggal szintén a kincstár látja el. (A Magyar Dohányújság után.)

T. előfizetőinkhez.

Lapunk célja lévén a dohánynagy- és kisárusok érdekeit minden irányban szolgálni; időnket teljesen a dohányárusítók érdekeinek szentelni; szerkesztőségünkben egy külön tudakozó osztályt rendeztünk be, a hol minden t. előfizetőnknek bármely dohány és szivar elárulási szakmába vágó szóbeli vagy levélszerű megkeresését készséggel elintézzük és kimutató szaktanácsokkal pontosan szolgálunk.

Felkérjük tehát t. előfizetőinket, hogy legnagyobb bizalommal forduljanak megkeresésükkel hozzánk; szakavatott gyors válaszról mindenkit biztosíthatunk.

Szerkesztőségünknek sikerült állandó munkatársul oly jogi tanácsadót megnyerni, ki esetleges sérelmek törvényes utoni orvoslását, szakmába vágó beadványok szerkesztését, stb. t. előfizetőink részére készséggel fogja elvégezni.

Vegyesek.

A huszkrajzáros ezüst és a négykrajzáros réz váltópénz bevonása. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök f. é. június hó 23-án 46,903. sz. alatt a következő rendeletet adta ki az osztrák értékű 20 krajzáros ezüst váltópénz bevonása tárgyában:

A koronaérték megállapításáról szóló 1892. évi XVII. t. cz. 21 §-ában nyert felhatalmazás alapján és a cs. kir. pénzügyminiszter ural létrejött megegyezés szerint az o. é. 20 kraj-

Ó V Á S !

Minden módon védekezzünk avval szemben, hogy **Gloria Patent cigarettapapirunk** az ugynevezett „Club-papir“-ral összezsérjessék. Szükségesnek tartjuk a t. cz. közönséget arra figyelmeztetni, hogy „Gloria Patent“-ünknek értéke nemcsak az egyes lapok praktikus leválásában, hanem különösen a **teljesen valódi francia cigarettapapirosban** rejlik, amely cigarettapapir gyárunkban a közegészség minden követelményeinek megfelelőleg készül. Minden félrevezetés elkerülése végett minden egyes papir el van látva „Gloria Patent“ felirattal és nevünkkel.

Bardou József és fia, Perpignan és Páris.

Főraktár: MÜHLBERG J. ÉS TÁRSA

Budapest, VI. ker., Révay-utca 6. szám.

czáros ezüst váltópénz és az osztrák 4 krajczáros réz váltópénz bevonását a következő módokat szerint rendezem el:

1. Az osztrák értékű 20 krajczáros ezüst váltópénz és 4 krajczáros réz váltópénz 1895. évi január hó 1-ével törvényes forgalmon kívül helyeztetik. Ezek az érmeek ennél fogva a magánforgalomban már csak bezárólag 1894. évi december hó 31-ig fogadandók el, figyelemmel fizetési erejükre névértékben, illetőleg az 1892. évi XVIII. t.-cz. XIII. cikkében megállapított fizetési értékben.

2. A jelen rendelet életbelépte napjától fogva a m. kir. állami pénztárak és hivatalok a náluk meglévő, vagy befolyó osztrák értékű 20 krajczáros ezüst váltópénzt és 4 krajczáros réz váltópénzt többé ki nem adhatják.

A m. kir. állampénztárak és hivatalok azonban ezeket az érmeeket bezárólag 1895. év december hó 31-ig tartoznak névértékben, illetőleg az 1892. évi XVIII. t.-cz. XIII. cikkében megállapított fizetési értékben, fizeteskép, vagy beváltás végett pedig az 1882. évi XVII. t.-cz. 21. §-a értelmében fizeteskép 5 frtig, beváltásként a váltópénztárak korlátlanul elfogadni.

Váltópénztárakként működnek:

a m. kir. központi állampénztár, a budapesti és zágrábi állampénztárak, a debreczeni, északi, fiumei, győri, kassai, kolozsvári, nagy-szebeni, pozsonyi, szegedi és temesvári m. kir. adóhivatalok.

Ezenkívül fel van hatalmazva minden pénztár, hogy meglévő készletére és saját szükségletére figyelemmel, váltásokat eszközöljön.

1895. évi december hó 31-ike után ezeket az érmeeket az állampénztárak és hivatalok sem névértékük, sem anyagértékük megtérítése mellett el nem fogadhatják és 1895. évi december hó 31-évi az államnak mindennemű beváltási kötelezettsége ezeket az érmeeket illetőleg megszűnik.

3. Jelen rendelet 1894. évi július hó 1-én lép életbe.

Az egri új dohánygyár már megkezdte működését, mely meg most csak tanításra szorítkozik. Ebben azonban máris szép eredményeket értek el. Aug. három hete, hogy az oktatás megkezdődött, máris 69 munkásno gyártja a szivarokat. Eddig harminczháromezer használható szivart készítettek. A tanulás alkalmával elromlott szivarokat pipadohányának használják. Hat heti tanulás után az egyes csoportokra véget ér a tanulási idő s azután a munkásnők darabszámra fognak dolgozni. A gyár szervezése hat hónap alatt be lesz fejezve és azután egy igazgató és több tisztviselő vezetése alatt rendszeren fog működni, egy darabig még a Korona épületben, három év múlva pedig a vásártéren épülő nagy dohánygyárban, a hol már 120 munkásnót fognak alkalmazni. A gyár működésétől a város zilált anyagi viszonyaira való tekintettel sokat várnak Egerben.

Dohánytermelés Ausztráliában. A Guineai kísérletek sikereitől felbátorodva a kormány Uj-Keleti-Welszben ismét gondot fordít a dohánytermelésre. Sydneyben szakértőkből választmány alakult, kik a termelőket tanácsal esetleg pénz-kölcsönökkel segítik. A különböző helyen tett ez idei kísérletek fogják megmutatni, hogy melyik talaj milyen maghoz alkalmas és hogy a termelés elég jó-e ahhoz, hogy a világ forgalmában részt vehessen.

Dohánygyedárúság Sveiczban. Sveiczban tudvalevőleg azon jól hangzó czim alatt, hogy a tiszta haszon a munkások ingyenes gyógykezelésére lesz fordítandó, be akarták hozni a dohánygyedárúságot. A törökvis nem tudott megvalósulni, mert az erre szabadságot nyert

társulat aláírási szervezkedő iveri üresen jöttek vissza.

A kapadohány termelés hazánkban évről-évre szaporodik s e körülmény sok gazdának javára vált, különösen ott, a hol a tiszai vagy debreczeni dohány termelése nem felelt meg a kivánalmaknak, ilyen helyeken — mintegy mentőszerként — kapadohány termelésben kerestek és találtak kárpótlást, — A kapadohány termelésnek ezen föllendülése nemzetgazdasági szempontból is igen jelentékeny tényező, mert ilyenformán jövőre nem kell pénzünket Oroszországba vinni, a honnan kapadohány szükségletünket ez előtt legnagyobb részben beszereztük s így most m. kir. remélhetjük, hogy ezután már nem fogunk erre többé rászorulni. — Nagy örömről szolgál ezen körülmény, annyal is inkább, mert a kapadohánytermelés mozgalmában — a mint olvasóink emlékezhetnek rá — nekünk is meglehetősen részünk van.

Szent-Gotthardon dohánygyár épül. A mu t hóban már megkezdtek az építkezéshez szükséges előmunkálatokat. A gyár nagyobb lesz, mint a milyenre eredetileg tervezték, mert nem 800, hanem 1200 munkás számára fogják berendezni s így egyike lesz a legnagyobb dohánygyáraknak. A gyár hat hold területet fog igénybe venni. Három év alatt teljeseu be fogják rendezni. Októberre elkészülnek egy raktárépülettel, a melyben télen át 500 munkásleányt fognak a szivargyártásra megtanítani.

Francia katonadohány. Még 1853-ban Napoleon a pipadohány árát a katonák részére a rendes ár hatodrésztére szállította le, 100 grmot 15 ctsra. Ezen mérséklés óriásilag fokozta a fogyasztást. Most a dohánytársulat folyamodott a miniszteriumhoz ezen Napoleoni rendszer eltörlésért, mert oly óriási az utalványozásnál a visszaélés, hogy a társulat érzékeny kárt szenved. Kíváncsian várjuk a miniszterium döntését.

Az olasz kincstár 25.800.000 pfd dohány szállításra hirdetett pályázata eredménytelen, meddő maradt. A szűk körben, melyben a pályázat hirdetve lett, nem is csodáljuk ez eredménytelenséget.

Mennyi időt igényel a burnotozás? Lord Stanhope, egy dusgárdag angol, a ki erősen burnótozik, angol hidegvérrel és türelemmel kiszámította, hogy míg az ember a zsebébe nyul, burnót-szelenczjét kiveszi, kinyitja és egyet szippant belőle: ez alatt másfél perc mulik el. Tehát egy szippantás másfél percet igényel. Egy rendes burnótozó közönségesen félóránként szokott egyet-egyet szippantani, — s miután naponként átlag 16 órát tölt el ébren az ember: tehát a burnótozó naponta 32-szer szippant és ez 48 percet vesz igénybe. E szerint a burnótozó egy év alatt 36 napot és ha 40 évig él, életéből 4 évet tölt el a burnótozással.

T. vidéki olvasóinkhoz.

Tisztelettel felkérjük t. vidéki olvasóinkat, hogy minden olyan dolgról, melyről feltételezik, hogy olvasóinkat érdekelhetik, lapunkat értesíteni sziveskedjenek. Gyártás, eladás, új szivarnemek felett a fogyasztó közönség véleménye; új eladási engedély kapás, szóval minden ezen szakmába vágó tudósításért hálás lesz szerkesztőségünk.

A tudósítások bármely nyelven be- küldhetők.

A beküldők nevét csak akkor nyomtatjuk ki, ha azt határozottan kérik, ha titokban akarják tartani, akkor számíthatnak discretiónkra.

A szerkesztőség.

Szerkesztői üzenetek.

H. L. Tessék csak beküldeni, ha jó szivesen közöljük.

J. K. . . . Látjuk a mozgalmat, de nem értvén egyet velük, nem csatlakozunk.

O. H. . . . Sajnos, még mindig trafikos a pinczér. Türelem. Sokáig ez így nem maradhat.

S. S. . . . el. Igérvényekről mai számunkban értekezünk. Menjen el személyesen.

K. és T. Hogy kedvezményezett vasuti jegy, lóvonati jegy stb. fog-e járnai, ha megalakul a trafikosok egylete? Ugy amint önök képzelik aligha. Vannak szakmába vágó előnyök, melyek fontosabbak.

Özv. J. L.-né. Tessék a Pénzügy Igazgatóságához folyamodni, 50 krosz bélyeg jár rá.

K. M. Magán ügyekbe nem avatkozunk.

M. U. H. Kiadtuk ügyészünknek tanulmányozás végett. Választ levélben kap.

Több kéziratról jövő számunkban.

Átvételre keresek

egy jó forgalmu **dohánytözsédét**, levél és okmánybélyeg árudával.

Ajánlatok küldendők ezen lap kiadóhivatalába **•Sz. T. . . .**-ben• jel alatt.

Hirlapelárusítók

vidéken kerestetnek egy hetilap forgalomba hozatalára.

Tisztes jövedelem biztosítatik.

Ajánlatok ezen lap kiadóhivatalához küldendők.

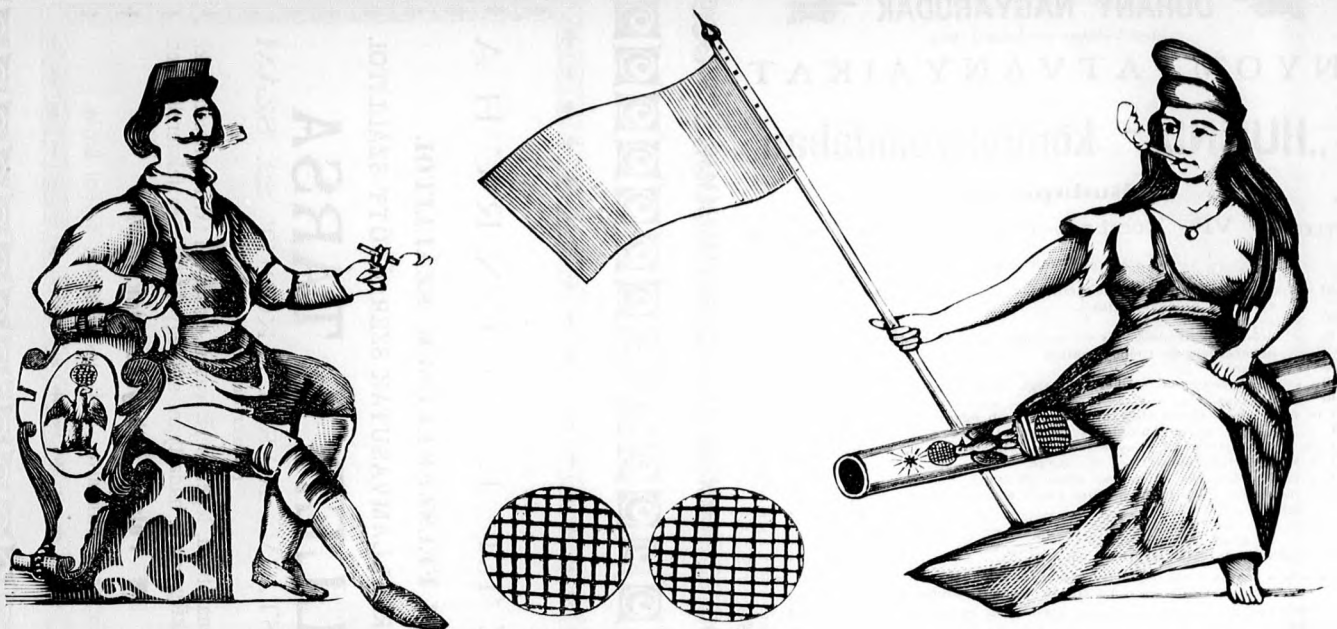
•Hetilap• jel alatt.

szivarkapapir és hüvely

LA COCARDE

kapható minden dohánytözsédében és papirkereskedésben.

• A LEGJOBB •

Szabadalmazott cigarettahüvely

kapható nicotin-felszívóval, mely a legnagyobb autoritásoktól ártalmatlannak nyilvánított. Kapható minden dohánytőzsdében; nagyban minden nürnbergi és papirnagykereskedésben.

Fő-üzlet: LÖW NÁTHÁN Budapest, Szerecsen-utca 7/9.

„CLUB“

francia szivarkapapír!

!!! ÓVÁS !!!

Tudomásomra jutott, hogy a **t. nagy- és kistőzsde-tulajdonos uraknak** több helyen, midőn „**CLUB**“-ot akarnak venni, ezen kedvelt gyártmányom egy utánképzsését adják, azon megjegyzéssel, hogy a gyáros a „**CLUB**“-ot most „**igy**“ csinálja, amely árut aztán természetesen szintén ily megjegyzéssel kénytelenek a közönségnek továbbajánlani. Indítatva érzem magam ennél fogva jó hírnevem fenntartása érdekében a **t. nagy- és kistőzsde-tulajdonos urakat figyelmeztetni**, hogy patent „**CLUB**“ gyártmányon mindig rajta van a nevem: **S. D. Modiano**.

Kapható minden nagykereskedésben:

		Detaill ár:
Club-Patent	75 lap	3 kr.
Club-Patent	120 lap	4 kr.
Club-Perforé	100 lap	2 kr.
Club francia	hüvelyek minden nagyságban	25 kr.

FŐÜGYNÖKSÉG NAGYBANI ELADÁS SZÁMÁRA:

Halász Ferencz, Budapest, Király-utca 10.